

JEDEN SVET

www.jedensvet.prievidza.net | www.facebook.com/jedensvetvprievidzi

Sprievodca festivalom

V dňoch 16. - 21. marca 2015 sa na tradičnom mieste v prievidzskom Dome kultúry odohrá regionálny filmový festival Jeden svet. Téma slobody spája dokumenty o divokých vlkoch, raperoch na Kube či život civilistov v Sýrii.

Je ťažké vybrať z kompletnej ponuky niektoré filmy, lebo každý z tých dokumentov nesie v sebe svoje poslanstvo. Každému z nás je bližšia iná téma. Niekoho zaujíma spoločenské dianie, horúca téma Ukrajiny alebo obecná téma slobody. Iný si pod slobodou predstavuje voľnú prírodu a jej ochranu. Novinkou v programe bude autorský deň a téma ži-jeme zdravo?!, ktorej sme sa začali venovať pravidelne na Ozvenách. Ale najdôležitejšie sú osobné stretnutia, diskusie, inšpirácie od zaujímavých hostí, vnútorné precítenia, takže jednoznačne vás pozývam:

prídte si pre svoj zážitok!

Ivan Sýkora,
predseda o.z.
BERKAT

Autorský deň Zuzany Piussi

Za osobnej účasti slovenskej režisérky premietneme prierez jej tvorbou – od študentského filmu Výmet o členoch jednotky rýchleho nasadenia až po filmy o spoločenských problémoch na Slovensku. "Robím filmy ako provokáciu. Film musí mať zmysel pre humor," povedala o svojej tvorbe Piussi a určite to potvrdzujú filmy o privatizácii Koliby, slovenskej národnej identite či občianskych protestoch okolo kauzy Gorila. Autorský deň zakončí snímka Muži revolúcie, ktorá je pokusom pozrieť sa na udalosti Novembra '89 bez páťosu a mýtov. A o 17-tej organizátori pripravili malé prievidzské prekvapenie!

Pondelkové filmy:

- Hrdina našich čias
- Výmet
- Kríza slovenských elít
- Priamy prenos
- Muži revolúcie

Tri otázky pre hosťa...

O akej téme by ste chceli natočiť film? Alebo ste si už v tomto smere svoje sny splnili?

Témy neplánujem dopredu.

Robíme spolu s Vítom Janečkom viac filmov, aj plány máme, aj snívame, snád' sa niečo podarí...

Snímky ako Nemoc tretej moci či Od Fica do Fica vyvolali v istom zmysle kontroverzie, napríklad v podobe žaloby na vás ako autorku. S odstupom času, zmenili by ste na nich niečo? Prekvapia vás niekedy reakcie na vaše filmy?

Nezmenila by som nič. Reakcie ma už neprekvapujú. Keď sa dotknete niečoho reálneho, vždy to vyvolá aj záporné reakcie.

Vo svojej tvorbe sa okrem iného venujete súčasným spoločensko-politickým

problémom Slovenska. Prečo? Myslíte si, že dokumentárne filmy majú silu niečo zmeniť?

Dokumentárne filmy môžu vyprovokovať myslenie ľudí a ukázať veci z iného pohľadu ako nám ukazujú média. Môžu niečo zmeniť, film Silvii Dymákovskej Šmejdi viedol k zmene zákona.

Ži-JEME zdravo

Filmy premietané v utorok sa zamýšľajú na tým či žijeme a jeme zdravo. Kontroverzný film Vitarián zachytáva obvinenie matky z nedbanlivej starostlivosti o svoje dieťa. No o deti pracujúce na kakaových plantážach Pobrežia Slonoviny sa nikto natoľko nezaujíma ako ukazuje investigatívny dokument **Podozrivá čokoláda**. Podozrivé však určite nie sú výrobky hosťa **chocolatiera Karola Stýbla**. Práve naopak, čokoláda ktorú ručne vyrába v Nitre získala minulý rok celosvetového

"potravinového Oskara", zlatú hviezdu Great taste. Na záver dňa sa od čokolády presunieme k ďalšiemu povolenému dopingu, ku káve v praktickej demonštrácii a ochutnávke kvalitnej Power Coffee. Odvykanie od cigariet a prostredie tabakového priemyslu rozkrýva záverečný utorkový film Mojich posledných 150 000 cigariet.

V rámci témy ži-JEME zdravo vás pozývame na praktickú demonštráciu a ochutnávku kvalitnej kávy v podaní baristu Samuela Chlpeka, víťaza súťaže na Festivale kávy a čokolády. Ukážka prípravy Power Coffee nás čaká po krátkom dokumente Dušana Plichtu Nie je káva ako káva o tajomstve sladkej Brazílie.

Popri filmoch Podozrivá čokoláda či Vitarián sa utorková téma na festivale volá ži-JEME zdravo. Očakávaná - asi častá - otázka, ktorá trápi ne jeden mlsný jazýček teda znie: je čokoláda zdravá?

Čokoláda – alebo teda kakao je radené medzi ovocie. Dokonca je zaraďované medzi „superfruits“, čo je ovocie, ktoré má najvyšší obsah antioxidantov. S ohľadom na množstvo výskumov, ktoré boli urobené na čokoládach môžem s plnou vážnosťou tvrdiť, že čokoláda je skutočne zdravá – teda čokoláda, ktorá je vyrobená z dobrých kakaových bôbov a správnym postupom. Je pravda, že tepelnými spracovaniami prichádza o niektoré svoje blahodarné účinky, avšak napríklad 60g 60% našej čokolády (keďže výskumy boli robené na nej) má toľko antioxidantov, ako 6 pohárov červeného vína alebo 3 šálky bieleho čaju. Okrem toho čokoláda obsahuje fenyletylaminy, ktoré spôsobujú pocit šťastia a spokojnosti. Priaznivo vplyva na kardiovaskulárny systém, dokonca aj na chrup človeka. Napriek všetkým pozitívnym vlastnostiam ja subjektívne vnímam čokoládu ako akýsi dezert (nezabúdajme totiž, že obsahuje aj cukor – ten u nás nahrádzame trstinovým) a preto nie je náhradou zdravej stravy. :-)

Ostrovy (ne)slobody

Je socialistická Kuba ostrovom slobody či vhodnou destináciou na exotickú dovolenku? Vo festivalovú strediu návštevníkov čaká nielen dokument o "rapovej vzbure" z tohto karibského ostrova, ale aj diskusia s **cestovateľkou Paulínou Böhmerovou**, ktorá na Kube strávila niekoľko mesiacov. Nesloboda a hudba boli zaujímavovo prepojené aj v bývalom Českoslovenku – vďaka umelcom ako Joan Baez, Rolling Stones a ďalším. Program v strediu zakončí prekvapivý film o utrpení Tibetanov pod čínskou nadvládou a inšpiratívny film o zapojení mladej Sýrčanky žijúcej v USA do revolúcie v jej domovskej krajine.

Ako žijú bežní ľudia na Kube? Čo by sme sa mohli od Kubáncov naučiť my a naopak, čo oni od nás?

My máme veľmi krátku pamäť. Vyrástla u nás nová generácia, ktorá si na socializmus už pamätáť nemôže a zo starších si mnohí už jednoducho nespomínajú, ako sa u nás žilo pred rokom 1989. Ľahko sme zabudli, aký život to bol. Po revolúcii sme zas urobili mnoho chýb, na ktoré doplácame až do súčasnosti. Nuž a Kuba je dnes v jedinečnej situácii, keď sa môže z našich omylov poučiť. A my by sme si mali zase uvedomiť, v čom sa dnes máme lepšie a už toľko „nefrflať“, resp. pokúsiť sa odhaliť negatívne návyky, ktoré nám z toho obdobia ešte zostali a konečne ich spracovať. A ako skutočne žijú bežní Kubánci, si prezradíme v diskusii na festivale.

Nedáľecko od nás

Vzhl'adom na aktuálne dianie nedáľecko od našich hraníc, nemôže v programe chýbať téma **Ukrajiny**. Sme radi, že sa nám

podarilo získať dva filmy, ktoré sa na Ukrajinu pozerajú z rôznych pohľadov: ležérny život na Podkarpatskej Rusi o Pol štvrtej (čo je nielen názov, ale aj čas začiatku filmu) a pohľad piatich rôznych autorov na zničujúci a niekedy smiešny život s korupciou. Pohľad z prvej ruky od revolúcie na Majdane cez okupáciu Krymu až po boje v Slavjansku, Donecku či Luhansku sprostredkuje fotograf **Michal Burza, víťaz Slovak Press Photo**.

Na odvrátenú stranu olympiády v Soči a sne prezidenta Putina upozorňuje investigatívny dokument Putinove hry.

Popri všetkých hrôzach, čo pekné ste zažili v uplynulých mesiacoch na Ukrajine? A naopak, boli chvíľe, keď ste sa báli, keď ste mali pocit, že ste sa ocitli za "tenkou červenou líniou"?

Asi najkrajšou vecou pre mňa bolo zistenie, že život si cestu nájde aj v náročných podmienkach. Ľudia musia žiť a deti sa hrať aj pri neustálej hrozbe ostreľovania mìnometmi. Miera rizika zodpovedala aktuálnemu stavu na Ukrajine. Počas Majdanu v Kyjeve bolo väčším rizikom hýbať sa večer po meste ako zostať medzi demonštrantmi, až do februárovej strel'by... Na Kryme samoobrana a Ruskí kozáci zastrašovali zahraničných novinárov na každom kroku. Mal som šťastie a skamarátil som sa s miestnymi fotografmi, ktorí mi v týchto situáciách vždy ochotne pomáhali. Ale utiecť sme museli len z Októbrového regiónu, štvrti pri letisku v Donecku, keď začali ostreľovať letisko. Ďalšie dni sme sa ale opakovane do tejto oblasti vracali.

Prvý odkaz v Google pri zadaní vášho mena je "Erik Baláž - prečo sa nebojím medvedov". Bežnému smrteľníkovi to znie ako chýbajúci pud sebazachovy... Alebo?

Myslím si, že to je obraz reality. V živote človeka sú rôzne veci, ktoré môžu byť pre neho nebezpečné a ja k nim nerátam medvede, teda určite nie na prvé miesta. Je to spôsobené tým, že ich poznám viac ako bežní ľudia. Uvedomujem si, že nejaké riziko tu je, ale sú tu aj oveľa vážnejšie riziká, keď človek ide do hôr. Nehovoriac o tom, že keď si sadnem do auta a idem do Bratislavy na nejaké stretnutie, tak riziko, že sa mi niečo stane, je možno stonásobne vyššie ako keď idem do lesa, kde žijú medvede. Tak prečo by som sa mal báť medvedov? Videl som ich mnohokrát a viem, ako sa k nim správať.

Hrdinami vašich filmov Strážca divočiny a Vlčie hory sú aj spomínané medvede a tiež vlky. Prečo ste si vybrali práve tieto zvieratá?

Medvede a vlky fascinujú veľa ľudí a nevyhlo sa to ani nám. Možno pre ťažšiu poľapiteľnosť, samotné pozorovanie vo voľnej prírode a to, že sú dravce, tak sú charizmatické. Ja som si uvedomoval, že sú charizmatické nielen pre mňa a keď chceme povedať naše myšlienky o divokej prírode, tak je dobré vyrozprávať ich cez druhy, ktoré dáme do popredia. Práve tieto veľké šelmy sú ideálne, aby prilákali divákov a tak dokážeme povedať to, čo by sme asi nepovedali cez film o chrobákoch alebo hubách.

Projekt Príroda

Za divokou prírodou môžete prísť do kina v piatok. Festivalovým hosťom bude **ochranár a filmár Erik Baláž**, tiež člen organizácie VLK. Premietneme jeho dva unikátne filmy. Kým Vlčie hory sa odohrávajú vo Východných Karpatoch, Strážca divočiny približuje život medvedovv Tichej doline. Oba získavajú medzi divákmi doma aj v zahraničí veľmi pozitívne ohlasy. Tému zachovania divokej Afriky sa venuje film Vitajte v Loliondo, ktorý divákov zavedie do kmeňa Masajov v kenských národných parkoch. Zelená púšť divákov preniesie do dažďových pralesov na tropickom ostrove Borneo.

Jeden svet deťom

Sobotný tradičný filmový maratón tento rok po prvý krát uvádza filmy vhodné pre rodiny s deťmi. Ráno o

10:00 sa v krátkych dabovaných filmoch zoznámate s Laylou, Faridullahom a Lotte, deťmi z Afganistanu a Nemecka. Ak ste rozmýšľali o tom, ako vaše deti presvedčiť, aby len nesedeli za počítačom, ale išli do prírody, potom máte rovnakú úlohu ako autor filmu Projekt príroda. Zhrozený tím, že jeho dcéra hladká poníka len na tablete sa rozhodol vytvoriť marketingovú kampaň na prírodu. V priebehu dňa sa diváci presunú do africkej Rwandy, ktorú ešte stále krvavá genocída spred 20-tich rokov rozdeľuje. Zmierenie spoločnosti hľadá aj dokument Fedora Gála 35 mesiacov s Natálkou o rómskom dievčatku, ktoré sa stalo obeťou zákerného útoku neonacistov. Jedným zo záverečných filmov bude dôležitý film Zápisky z temnoty, ktorý prináša autentické svedectvo z bojmi sužovaného sýrskeho mesta Aleppo. Program uzavrú Neznámi hrdinovia o slovenskej pomoci zostrelým americkým letcom počas Druhej svetovej vojny napriek riskovaniu vlastných životov. Neznámi hrdinovia boli porotou Jedného sveta zvolení ako víťazný slovenský dokumentárny film Jedného sveta v Bratislave.

Festival Jeden svet v Prievidzi organizuje občianske združenie **Berkat** a výťažok z festivalu je darovaný na účely verejnej zbierky Berkat pomáha, konkrétne na transplantácie očných rohoviek nevidiacim v Afganistane a na pomoc komunite v horskej dedinke Agouti v Maroku. Festival Jeden svet na Slovensku organizuje občianske združenie **Človek v ohrození**.

Z denníka organizátora...

Možno bude zaujímavé pre vás vedieť, ako vypadá taký zoznam úloh, ktoré sú spojené s prípravou festivalu tesne pred jeho začiatkom. Pozrime sa späť na začiatok týždňa pred festivalom, čo všetko bolo potrebné vybaviť, lebo po víkende je toho na zozname celkom dosť:

- Zavolať na políciu majorovi Liškovi, aby nám odsúhlasil vyvesenie bannerov. Máme súhlas!
- Dohodnúť na „Kaline“ študentov na obsluhu Milsy pultíku. Áno budeme predávať ich mliečne dobroty, ktoré nám darovali a výťažok pôjde v plnej výške na verejnú zbierku!
- Zavolať do CVC či by nemali voľných dobrovoľníkov na roznos info letáčikov po meste. Ok, tak na budúci rok dáme skoršie pokus, v duchu ďakujem Zuzane, ktorá sa jediná prihlásila
- Volám Matejovi, nech pourguje, kedy dorazí výstava fotografa Bruna D'Amicisa Portrét Tichej divočiny? Aha, že vraj práve dnes už poslali 1. triedou
- Treba vytlačiť a zaniest' obojstranné plagáty, ktoré nám SADka vylepila do autobusov, ďakujeme Michal
- S Karolom dumáme nad obrovskými fotkami Michala Burzu ako ich umiestniť, aby to silné poslanstvo z Ukrajiny vyniklo čo najlepšie
- Dohadujem s Jurajom umiestnenie profi panelu Samsung, ktorý bude vo vestibule propagovať program, partnerov ale aj zaujímavé videjka a fotky tam dáme
- Treba upresniť Julovi, ako spracovať oficiálny festivalový spot pre naše regionálne potreby, poslať mu podklady od Mateja a potom vyzdvihnúť hotový výsledok, ktorý čoskoro uvidíte
- S Tomášom potrebujem dohodnúť realizáciu banneru na Bojnickú cestu, nevádi, že bude plátno červené, len nech to už visí
- Poslať spot do RTV Prievidza, ani neviem či ho majú, ale dúfam, že beží a pozýva
- Zaniest' do redakcie MY ceny do festivalovej súťaže, ktorá prebieha na ich webe a facebooku
- Dohodnúť v KASSke kedy môžeme prísť inštalovať výstavy a čo všetko potrebujeme pripraviť